

Відгук

офіційного опонента доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри хірургії № 1 Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова МОЗ України Шапринського Володимира Олександровича на дисертаційну роботу Крижевського Євгенія Євгенійовича «Обґрунтування комплексного лікування та порівняльна оцінка ефективності різних методів місцевого лікування синдрому діабетичної стопи» поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація 14.01.03 – «Хірургія») у разову вчену раду у Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика Актуальність обраної теми дисертації.

Дисертаційна робота присвячена складній та важливій у практичному та науковому відношенні проблемі – лікуванню ускладнень синдрому діабетичної стопи. Пізнім та важким ускладненням цукрового діабету (ЦД) вважається СДС, Який включає симптомокомплекс (діабетичну мікроангіопатію, макроангіопатію, периферичну нейропатію нижніх кінцівок, остеоартропатію) який у структурі хірургічних захворювань у пацієнтів із ЦД становить 10–30%, і проявляється у вигляді порушень мікроциркуляції, ураження периферичної нервової системи, змін у кістково-суглобовому апараті. Цукровий діабет та його ускладнення є актуальною проблемою в хірургії, незавжди позитивні результати лікування СДС, які пов'язані з тривалим лікуванням потребують пошук та виконання нових наукових досліджень для поліпшення результату лікування хворих на СДС. Проблема лікування хворих з гнійно-запальними ускладненнями синдрому діабетичної стопи та розробка нових методів лікування залишається актуальним і вкрай важливим завданням на сьогодні, що

обумовлює актуальність обраної теми дисертаційної роботи. Виходячи з наведеного можна констатувати, що дисертаційна

робота вчасна, необхідна і спрямована на вирішення вкрай актуальних на сьогодні проблем лікування ран діабетичної стопи. Невирішеність перерахованих вище питань сприяла проведенню цього дослідження, що і обумовило актуальність вибраної теми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи кафедри загальної та невідкладної хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика «Діагностика та лікування хворих з загальною та невідкладною хірургічною патологією з застосуванням інноваційних технологій» (номер державної реєстрації 0115U002166, термін виконання – 2015–2019 роки). В 2020 році тема НДР кафедри змінена - «Оптимізація діагностики та лікування хворих з загальною та невідкладною хірургічною патологією» (номер державної реєстрації 0120U100927, термін виконання – 2020–2024 роки).

Новизна дослідження та одержаних результатів.

В представленому дисертаційному дослідженні вперше доведено і клінічно підтверджено ефективність науково обґрунтованої сучасної концепції лікування діабетичної стопи.

Розроблено спосіб лікування синдрому діабетичної стопи NO-терапії та розробленого аплікаційного сорбенту.

Наведено нові дані, щодо розробленого аплікаційного сорбенту нового покоління для лікування гнійних ран, досліджено його дію в експерименті та застосовано в клініці. Вивчено поєднаний вплив на загоєння гнійних ран NO-терапії та аплікаційного сорбенту. Результати

дослідження стандартизовані, систематизовані що дало можливість удосконалити оптимальну схему надання медичної допомоги в залежності від клінічної ситуації.

Теоретичне значення результатів дослідження.

На основі аналізу і узагальнення отриманих результатів дисертантом виявлено, теоретично обґрунтовано і розроблено загальну стратегію лікування діабетичної стопи. Доповнено наукові дані, що при лікуванні хворих розробленим аплікаційним сорбентом та оксидом азоту відмічається швидка нормалізація вказаних показників у порівнянні з традиційними методами.

Аплікаційні сорбенти та оксид азоту діють на всі фази єдиного запально-регенеративного процесу, що обумовлює високу ефективність лікування і прискорює очищення гнійних ран, нормалізує мікроциркуляцію, активізує фагоцитарну функцію нейтрофілів та макрофагів, антиоксидантний захист, синтез цитокінів, проліферацію фібробластів, прискорює ріст і дозрівання грануляційної тканини, епітелізацію ранових дефектів, пришвидшуючи загоєння ран.

Розробка методів лікування ускладнень синдрому діабетичної стопи дозволила значно скоротити терміни загоєння.

Практичне значення результатів дослідження.

У представленому дисертаційному дослідженні розпрацьовано і адаптовано до потреб практичної охорони здоров'я доцільність застосування та ефективність напрацьованих нових та удосконалених існуючих методик лікування діабетичної стопи.

Для практичної роботи запропоновано місцеве застосування аплікаційних сорбентів та NO-терапії в комплексному лікуванні хворих з синдромом діабетичної стопи, що дало можливість покращити

клінічний перебіг цих захворювань, що проявляється швидшим зменшенням больового синдрому, нормалізацією температури тіла, лабораторних показників, скороченням всіх фаз ранового процесу. **Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.**

Дисертаційна робота оформлена у відповідності із вимогами ДАК України і є комплексним клінічним дослідженням, яка присвячена актуальній проблемі лікування хворих із синдрому діабетичної стопи. Дисертація виконана з використанням клініко- статистичного, клініко- лабораторного аналізу, результатів лікування 601 хворого з ускладненнями синдрому діабетичної стопи, окрім цього проведено експериментальне дослідження. Робота побудована за традиційною схемою: анотація, вступ, огляд літератури, 6 розділів й узагальнення результатів досліджень, висновки, список використаних джерел літератури. Список літератури містить 317 сучасних наукових джерел.

Вступ містить обґрунтування актуальності теми досліджень, визначено коло найбільш важливих та недостатньо вивчених питань, представлені мета та сім задач дослідження, наукова новизна, теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи. Вказані матеріали достатньо відображають обґрунтованість теми та її актуальність. Обґрунтована наукова новизна і практична значимість дисертаційної роботи.

Огляд літератури містить достатній за об'ємом наукової інформації, що говорить про обізнаність автора з проблемою роботи. В ньому викладені історичні відомості та сучасний погляд на перебіг ранового процесу у хворих на синдром діабетичної стопи, відомості про методи лікування ускладнень синдрому діабетичної стопи. На підставі вивчених літературних джерел автор приходить до висновку, що, незважаючи на велику кількість різних методів лікування СДС у

всьому світі немає єдиної лікувальної тактики та основного методу лікування СДС.

В цілому, огляд літератури проведений на високому методологічному рівні, що дало можливість дисертанту довести необхідність проведення дослідження.

В розділі матеріали та методи дисертантом детально наведені характеристики пацієнтів (601) розподіл їх на групи та підгрупи з розподілом за віком, статтю, етіологією захворювання, строками госпіталізації, характером клінічних проявів захворювання. Детально описана експериментальна частина досліджень. Дослідження проведено на базі віварію Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика на 40 статевозрілих білих щурах самцях лінії Vistar. Експериментальні тварини були розподілені на групи.

Висвітлена структура синдрому діабетичної стопи серед всіх хірургічних захворювань, проведено аналіз супутніх захворювань. Описано методи діагностики та лікування хворих з синдромом діабетичної стопи. Пацієнти в клінічному дослідженні розділялися на 4 групи, які за основними критеріями статично не відрізнялися. Для обстеження експериментальних тварин використовували морфологічні (в т.ч. імуногістохімічні та електронно-мікроскопічне), мікробіологічні, статистичні методи дослідження. Для обстеження пацієнтів використовували клінічні, лабораторні (в т.ч. біохімічні), інструментальні, мікробіологічні та статистичні методи дослідження. Всі методи обстеження сучасні і високоінформативні. Формування презентативних підгруп пацієнтів та їх достатня кількість в усіх групах дозволили співставляти отримані результати та проводити статистичну обробку матеріалу з отриманням вірогідних результатів.

Третій розділ “Морфологічна характеристика та порівняльна ефективність різних методів місцевого лікування гнійних ран в експерименті” Розділ присвячений експериментальному дослідженню. В першому підрозділі автор вивчав динаміку ранового процесу, в другому результати місцевого лікування гнійної рани за результатами гістологічних, імуногістохімічних, електронномікроскопічних досліджень. В розділі проведено вивчення електронно-мікроскопічних та імунно-гістохімічних (CD68 – маркер макрофагів, CD34 – маркер ендотелію судин та білок p53 – маркер апоптозу) зміни в гнійних ранах щурів в процесі їх загоєння під впливом різної лікувальної тактики. Автор доводить що найкращі результати у щурів 1 групи на 14 добу.

В кінці кожного підрозділу міститься коротенький підсумок кожного підрозділу. Вивчаючи всі ці показники автор доводить, що всі вони мають велике значення не тільки з позиції лікування, їх корекції, а і в плані прогнозу можливих ускладнень.

Розділ інформаційно насичений великою кількістю дуже якісних рисунків, таблиць, цифровим матеріалом і побудований методично. Написаний детально, переконливо і доказово.

В четвертому розділі висвітлено результати вивчення про- та антиоксидантної системи, ендотеліальної дисфункції та показників імунної відповіді у хворих на синдром діабетичної стопи. Розділ структурно складається з 3 підрозділів. Кожний підрозділ має коротеньке резюме. Автор переконливо доводить про ефективність використання аплікаційних сорбентів.

Розділ інформаційно насичений дуже великою кількістю таблиць, цифровим матеріалом. Таблиці наглядні, читабельні, сприймаються легко. Загалом розділ побудований методично. Написаний детально, переконливо, доказово і має велике теоритичне значення.

У п'ятому розділі вивчено консервативне лікування хворих на синдром діабетичної стопи. Структурно складається з багатьох підрозділів. В першому підрозділі автор подає принципи лікування діабетичної стопи, в другому корекцію вуглеводного обміну, в третьому - антибіотикотерапію, в четвертому- метаболічну терапію, в п'ятому - антикоагулянтну терапію, в шостому -антиагрегантну терапію, в сьомому ангіотропну, у восьмому - знеболюючу і протизапальну, у дев'ятому - антиоксидантну терапію. Таким чином, дисертант подає комплексну консервативну терапію і доводить, що комплексне консервативне лікування хворих на СДС покращує результати та попереджує прогресування СДС. Розділ також написаний детально, переконливо, доказово.

Шостий розділ присвячений хірургічному лікуванню синдрому діабетичної стопи. В першому підрозділі автор подає стратегію лікування СДС і схематично наводить алгоритми різних форм лікування ДС. Подає цікаві приклади різних випадків лікування. Структуру хірургічних втручань, пересадок шкіри, структуру судинних хірургічних втручань. І показує прекрасні результати лікування. Автор доводить, що сучасний комплексний підхід до вибору лікувальної тактики СДС підтверджується добрими та відмінними безпосередніми і віддаленими результатами лікування, що свідчить про ефективність розроблених методик лікування.

Розділ інформаційно насичений дуже великою кількістю таблиць, цифровим матеріалом, гарними фото результатів лікування стопи. Таблиці наглядні, читабельні, сприймаються легко. Загалом розділ побудований коректно і методично. Написаний детально, переконливо, доказово і має велике практичне значення.

В аналізі та узагальненні результатів дослідження автор підвів логічний підсумок наукової роботи і обґрунтування основних положень дисертації, які критично порівнюються з результатами лікування у пацієнтів груп дослідження та літературними даними.

Розділ написано логічно, його зміст повністю відображає суть попередніх розділів роботи. Всі дискусійні положення аргументовані. Основні положення та рекомендації, які викладені у дисертації логічні та витікають з її суті.

Шість **висновків** дисертаційної роботи повністю відповідають змісту дисертації, є науково обґрунтованими статистично доведеними і відповідають меті та завданням дослідження. Після висновків представлені практичні рекомендації.

Список літератури оформлений відповідно вимогам ДАК України складається із 317 сучасних наукових джерел і основна частина джерел сучасні, що опубліковані, переважно, в останні 7-10 років.

Таким чином, розділи та аналіз отриманих результатів викладені логічно та зрозуміло, впливають із представленого матеріалу. Репрезентативність первинного матеріалу, використання сучасних методів дослідження та їх статистична обробка дозволили отримати науково-обґрунтовані результати, які характеризуються достовірністю, новизною та практичною цінністю. Запропоновані способи лікування ускладнень синдрому діабетичної стопи обґрунтовані та використані в практичній діяльності автором. Саме їх використання дозволило значно покращити результати лікування.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За темою дисертації опубліковано 21 друкована праця, з них 9 статей у рекомендованих наукових фахових виданнях України, 2 статті у міжнародних виданнях, 5 праць опубліковано в тезах та збірниках наукових конференцій, з'їздів та симпозіумів, отримано 5 патентів України на корисну модель.

Недоліки дисертаційної роботи щодо їх змісту і оформлення.

При детальному ознайомленні з роботою виникло кілька зауважень: Огляд літератури, матеріали та методи дослідження можна було б викласти більш стисло. Деякі розділи переобтяжені таблицями. У дисертаційній роботі зустрічаються стилістичні та орфографічні помилки, невдалі фразеологічні звороти, підписи під деякими таблицями можна було б скоротити.

Перелічені недоліки не зменшують цінність роботи, не мають принципового характеру і не впливають на загальну позитивну оцінку, а лише підкреслюють актуальність і складність розглянутої проблеми.

У порядку дискусії виникли наступні запитання:

1. В чому полягали особливості оперативного втручання за Вашою методикою?
2. Чи вивчали Ви РН рани?
3. Чи спостерігали ускладнення від запропонованої Вами методики лікування і якщо були то які?

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Результати дисертаційної роботи являють безперечний інтерес для науковців і мають практичне спрямування. Результати наукового дослідження доводять покращення ефективності хірургічного

лікування пацієнтів із захворюваннями діабетичної стопи і поліпшення якості життя оперованих пацієнтів, тому запропонована тактика лікування та способи оперативних втручань рекомендуються до впровадження у клінічну практику. Використання результатів дослідження слід рекомендувати до широкого застосування в практичній охороні здоров'я, а також для впровадження у навчальний процес для студентів вищих медичних закладів, і лікарів системи післядипломної підготовки.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Крижевського Євгенія Євгенійовича «Обґрунтування комплексного лікування та порівняльна оцінка ефективності різних методів місцевого лікування синдрому діабетичної стопи», яка виконана під науковим керівництвом доктора медичних наук, професора Ольги Олександрівни Беляєвої і представлена на здобуття наукового ступеню доктора філософії за спеціальністю – 222 «Медицина» (22 «Охорона здоров'я»), є завершеною науковою працею, в якій на основі проведених досліджень отримані нові, науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе практичне завдання – покращити результати хірургічного лікування хворих з синдромом діабетичної стопи.

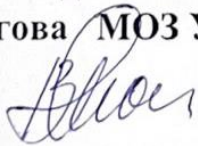
За актуальністю обраної теми, теоретичною та практичною цінністю, науковою новизною, методичним рівнем дослідження, репрезентативністю матеріалу, ступенем обґрунтованості наукових положень, достовірністю висновків, рекомендацій, повнотою висвітлення отриманих результатів в публікаціях, робота відповідає всім вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 року та положенню Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор Крижевський Євгеній Євгенійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

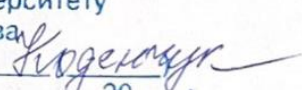
док. мед.наук, професор ЗВО

завідувач кафедри хірургії №1
з курсом урології Вінницького
національного медичного університету
ім. М.І. Пирогова МОЗ України
професор

Володимир Шапринський

Підпис Шапринського В.О.
завіряю
Ст. ст. 12 відділу кадрів
Вінницького національного
медичного університету
ім. М.І. Пирогова

"___" _____ 20__!